

Financovanie ECAV

Materiál k návrhu zmeny financovania, ktorý chce poskytnúť odpovede na 3 základné otázky:

- **Prečo meniť financovanie**
- **Ako zmeniť financovanie**
- **Kedy zmeniť financovanie**

*Západný dištrikt ECAV na Slovensku
September 2020*

Slovo na úvod

2K 9, 6-7

⁶ Toto však hovorím: Kto skúpo rozsieva, skúpo bude aj žať; kto však hojne rozsieva, hojne bude aj žať. ⁷ Každý (nech dá), ako si umienil v srdci, nie z neochoty alebo z prinútenia; lebo ochotného darcu miluje Boh.

Keď v r. 1949 vstúpil do platnosti nový zákon o hospodárskom zabezpečení cirkví, na prvý pohľad sa mohol zdať veľkorysý. Veď finančne pokrýval mzdy duchovných a prevádzku ústredí. Filozofia zákona však bola zákerná. Dostať cirkvi pod kontrolu (v zmysle známeho príslovia: Koho chlieb ješ, toho pieseň spievaj) a zbaviť členov cirkvi zodpovednosti za jej ekonomické fungovanie a tak ju postupne likvidovať.

Tento v podstate diabolský zámer (ťažko to nazvať inak) sa začal postupne naplňovať s dnes to pociťujeme najzreteľnejšie. Finančný transfer, ktorý dostávame od štátu nestačí pokryť náklady na mzdy duchovných a prevádzku ústredí. Jednak je tu rýchlo rastúca minimálna mzda, ale tiež príspevky od našich členov dlhodobo stagnujú, alebo sa znižujú a to v situácii, kedy iné bežné náklady stúpajú.

Zvykli sme si za tie desaťročia, že „štát to za nás zatiahne“ a v podstate nás cirkev až tak veľa nestojí.

Vo výročnej správe istý brat farár píše: „Hmotný život cirkevného zboru, to je viditeľný prejav konkrétnej lásky cirkevníka voči cirkvi. Dobročinnosť je zrkadlom našej viery. Lakomstvo, neprajníctvo, skupánstvo obchádzajú neustále vôkol a mnohí podľahnú týmto zvodom. Dôsledky? Vlažnosť pri oferovaní, „medený šrot“ pri sčítovaní ofier, skrblenie pri investovaní“...

V Starej zmluve fungovala ekonomika bohoslužobného života na princípe tzv. desiatkov. Napr. v 3M 27, 30 sa píše: *Všetky desiatky krajiny, z obilia poľa i z ovocia stromov, patria Hospodinovi. Sú zasvätené Hospodinovi.*

Desiatky neboli primárne povinnosťou, ktorú si má človek plniť aby bol zabezpečený náboženský servis, ale tie patrili Hospodinovi, teda dávam Bohu to, čo je Jeho, čo je dôsledkom Jeho požehnania. To nie je moja veľkodušnosť, alebo dobrý skutok, ale výraz vďačnosti za to, čo mi On dal.

Keď Izraelci začali dávanie desiatkov zanedbávať, Hospodin hovorí cez proroka Malachiáša:

Už za čias svojich otcov ste sa odchýlili od mojich ustanovení a nezachovávali ste ich. Vráťte sa ku mne a ja sa vrátim k vám,“ vraví Hospodin zástupov. „Pýtate sa: ‚Ako sa máme vrátiť?‘ Smie človek okrádať Boha? Vy ma okrádate. Pýtate sa: ‚O čo ťa okrádame?‘ O desiatky a pozdvihované obetné dary. Preto vás stíha kliatba, lebo ma okrádate vy, celý tento národ. Prinášajte celé desiatky do zásobárne. Keď bude potrava v mojom dome, potom ma vyskúšajte,“ vraví Hospodin zástupov, „či vám neotvorím okná nebies a nevylejem na vás nadmieru požehnaní. A bude po nedostatku. Mal 3, 7-10

Teda Božie požehnanie tu priamo súvisí so zachovávaním dávania desiatkov, neodvážať ich znamená okrádanie Hospodina.

Je zrejmé, že Nová zmluva prináša posun v dávaní desiatkov. Priamo sa v nej táto záležitosť nespomína, dokonca Pán Ježiš odsudzuje postoj farizejov v zmysle – platíte desiatky, ale zanedbávate spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť. (Mt 23, 23) Do protikladu takémuto počínaniu dáva chudobnú vdovu, ktorá do chrámovej pokladne vkladá svoj posledný peniaz.

Na otázku, či treba platiť daň cisárovi, alebo nie odpovedá: *Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi, a čo je Božieho, Bohu. Mt 22, 21*

Zo slov Pána Ježiša, ale aj z celej intencie evanjelií a epištol je zrejmé, že podpora zvestovania evanjelia, darcovstvo v cirkvi je nielen nutné a potrebné, ale že je primárne výrazom našej vďačnosti za to, čo nám Boh dal v Pánovi Ježišovi Kristovi. Nie je to vynucovanie povinnosti, ani striktné určovanie sumy, ale je svedectvom o charaktere, autentickosti môjho kresťanstva, vzťahu k Bohu a cirkvi.

Z bežnej praxe vieme, že tam, kde je cirkev živá a aktívna, nie je núdza o finančné prostriedky. Taká cirkev má dostatok nielen pre seba, ale aj pre financovanie misijných, evanjelizačných, vzdelávacích, charitatívnych projektov.

Nepoznám človeka, ktorý by schudobnel len preto, že pravidelne prispieva na cirkev, ale poznám množstvo ľudí, ktorí keď dávajú s láskou a ochotne, prijímajú viac ako dali.

Preto aj úvodné slovo z 2Kor 9, 6-7: *Toto však hovorím: Kto skúpo rozsieva, skúpo bude aj žať; kto však hojne rozsieva, hojne bude aj žať. Každý (nech dá), ako si umienil v srdci, nie z neochoty alebo z prinútenia; lebo ochotného darcu miluje Boh*, vnímam ako princíp kresťanského darcovstva – nie z donútenia, nie ako povinnosť, ale zo srdca – týmto, veľmi konkrétnym spôsobom vyjadrujem, čo pre mňa Boh a jeho cirkev znamenajú.

Stojíme v súčasnosti pred veľkou výzvou. Buď spoločne zvládneme nové požiadavky na financovanie cirkvi, alebo podstatne zredukujeme náklady na jej chod. Teda toto nie je ani tak záležitosť finančná, ale zápas o charakter cirkvi. Za čo nám vlastne stojí, akú má pre nás hodnotu.

Áno, je to veľká výzva a veľmi nepopulárna situácia – „pýtať viac“. Ale tu sa veľmi zreteľne ukáže, aké je naše kresťanstvo, náš vzťah k Bohu a cirkvi, akí sme evanjelici.

Zoberieme túto výzvu k zodpovednosti za cirkev vážne, alebo ju necháme upadať?!

Možno sa ani nenazdáme a odluka cirkvi od štátu bude na stole ako téma dňa. Stačí iná politická konštelácia v situácii, kedy sa spoločnosť stále viac nepriaznivo vyhraňuje voči cirkvi, môže potom odluka prebehnúť pre nás veľmi nepriaznivým spôsobom.

Čo budeme robiť potom? Koľko cirkevných zborov udržíme? Koľko duchovných zaplatíme? Dve tretiny, polovicu? Budú ešte ústredia, alebo len núdzový manažment? To sú otázky, ktoré sa stávajú čoraz naliehavejšími.

Ukážme svojou ochotou prispievať ochotne a zo srdca, že nám na našej cirkvi záleží. Že chceme dať to, čo je Božie, Bohu a spravíme tak radi a vďačne.

Ján Hroboň, biskup ZD

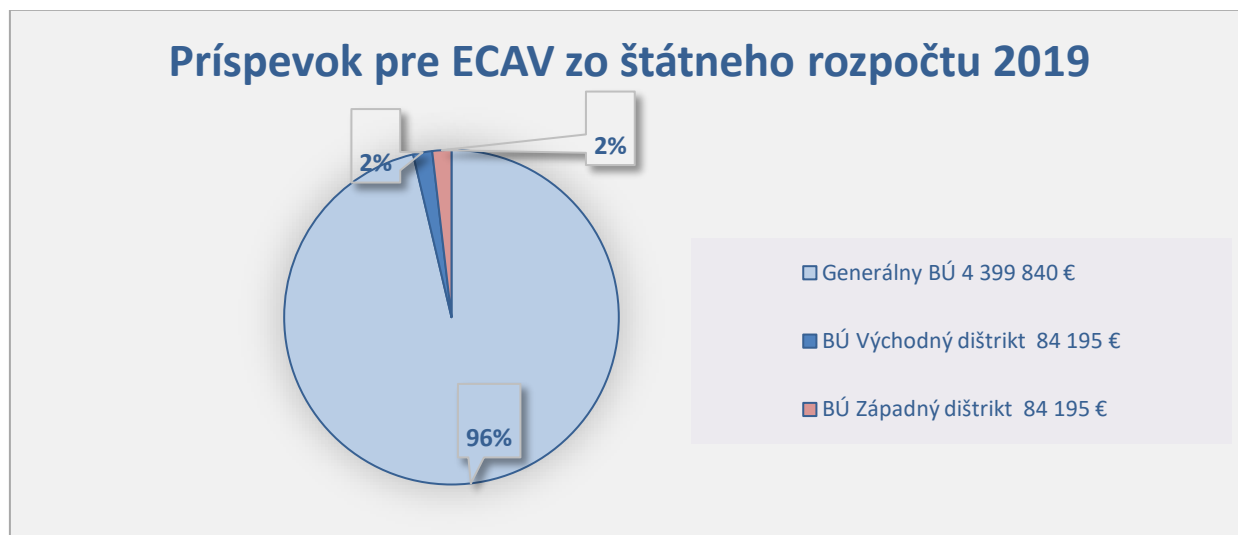
Prečo meniť financovanie ?

- vo všeobecnosti v spoločnosti prevláda názor, že štát financuje cirkvi – Vy, ktorí sa v cirkvi aktívne pohybujete viete, že to nie je pravda, že štát iba „prispieva“ na činnosť cirkví v SR, najmä na platy duchovných a prevádzku 3 biskupských úradov. Všetky ostatné náklady na prevádzku kostolov, modlitební, fár, organizáciu misijných podujatí znášajú priamo cirkevné zbory z príspevkov svojich členov

Príjmy cirkvi

- v roku 2019 boli príjmy cirkevných zborov na celom Slovensku (z majetku, darov, príspevkov, ofier a pod.) viac ako 14 miliónov eur, pričom **príspevok pre ECAV od štátu** bol „iba“ **4.568.230€**

Tab.1

Okrem príspevku od štátu majú dištrikty a ústredie – Generálny biskupský úrad (GBÚ) aj **príspevky od členov cirkvi**. Výška týchto príspevkov je už desiatky rokov na veľmi nízkej úrovni, ktorá nezodpovedá rastu miezd a nákladov.

Celková suma príspevkov za rok 2019 od vlastných členov bola pre potreby **Západného dištriktu (ZD) vo výške 34.710€** a pre potreby **ústredia cirkvi (GBÚ) vo výške 22.000€**

Cirkevné príspevky na 1 člena ročne - súčasný stav

Tab.2

Roky	Minimálna mzda v SR	Priemerná mzda v SR	ECAV - GBÚ	Západný dištrikt ECAV
1993	81€ (2.440 Sk)	178 € (5.379 Sk)	0,08€ (2,50 Sk)	0,25€ (7,50 Sk)
2000	146€ (4.389 Sk)	379€ (11.430 Sk)	0,10€ (3 Sk)	0,40€ (12 Sk)
2005	229 € (6.899 Sk)	573€ (17.274 Sk)	0,10€ (3 Sk)	0,40€ (12 Sk)
2010	308 €	769 €	0,11 €	0,42 €
2015	380 €	883 €	0,11 €	0,42 €
2020	580 €	1092 (odhad)	0,11 €	0,42 €
2021	623 €	1148 (odhad)	???	1,00 €

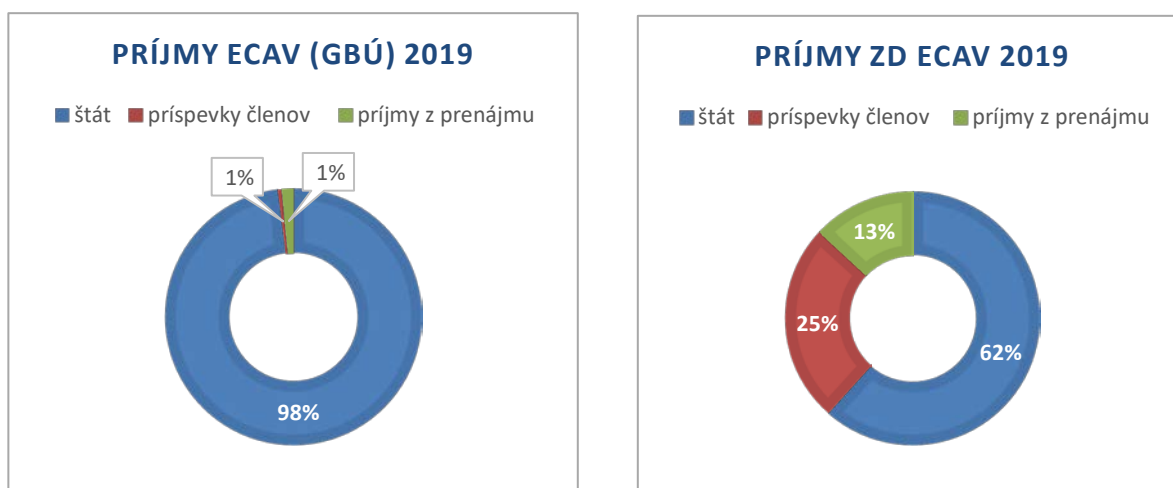
Podľa tabuľky č.2 je vidieť výška príspevkov na podporu činnosti ústredia cirkvi od jej vlastných členov. V roku 2020 je na úrovni **0,53€ na rok**, z čoho pre **dištrikt je 0,42€** a **0,11€ je pre potreby ústredia cirkvi (GBÚ)**. Výška príspevku od roku 1993 bola na úrovni 10 korún slovenských (terajších 33 centov), dnes je na úrovni 53 centov.

Mzda na Slovensku za toto obdobie vzrástla viac ako 6 násobne. Hodnota 10 korún slovenských (dnešných 33 centov) bola v roku 1993 z pohľadu hodnoty peňazí (čo sa dalo za túto sumu kúpiť) na inej úrovni ako je dnes 53 centov. Nehovoríme už o zvyšovaní nákladov, ktoré vzrástli tiež niekoľkonásobne (v niektorých oblastiach až 10-20 násobne). Viete si niekto predstaviť, že by ste zarábali 2.500 korún (83 eur) a mali platiť terajšie náklady?

Cirkevné príspevky vo väčšine zborov sa úmerne za tie roky zvyšovali, ale príspevok na dištrikty a potreby ústredia cirkvi – GBÚ zostával rovnaký. Ak by sa výška príspevku bola za tie roky zvyšovala úmerne k rastu aspoň minimálnej mzdy, dnes by sme nemuseli pristupovať k „razantnému“ navýšeniu.

Dôležitou súčasťou príjmov dištriktov a ústredia cirkvi sú aj **príjmy z prenájmu majetku**, ktoré pre **ZD** predstavovali v roku 2019 sumu **58.365€** a pre **ústredie cirkvi (GBÚ)** sumu **286.216€**. Každý, kto má v správe majetok (či sú to cirkevné zbory alebo aj členovia cirkvi, ako súkromné osoby) vie, že s prenájomom majetku sú spojené aj náklady na jeho prevádzku (energie, opravy, odpisy, dane, poplatky a pod.), takže pri plánovaní financovania je potrebné toto zohľadniť a počítať iba s „čistým príjmom“, po zohľadnení nákladov. Ten v prípade **Západného dištriktu** predstavoval v roku 2019 sumu **17.874€** a v prípade **GBÚ** sumu **63.080€**. Pri týchto príjmoch by sme ako „správni hospodári“ mali myslieť aj to, že by sme celú výšku nemali použiť na krytie mzdových alebo prevádzkových nákladov, ale časť z týchto prostriedkov by bolo vhodné odkladať na budúce investície a rekonštrukcie prenajímaných nehnuteľností, aby nám postupom času nechátrali a dlhodobo zabezpečovali primeraný finančný prospech.

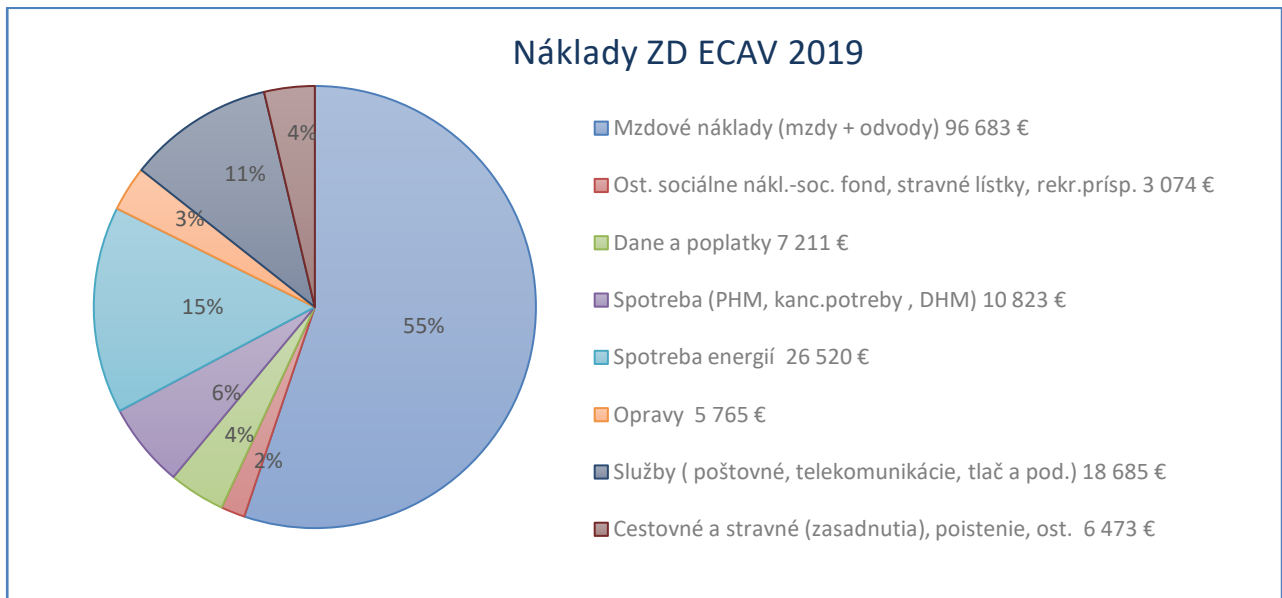
Štruktúra príjmov ECAV

Nad rámec vyššie uvedených príjmov majú dištrikty a ústredie cirkvi aj **príjmy tzv. "účelové"**, ktoré pochádzajú **zo zahraničnej pomoci, zbierok, darov, dotácií, grantov a pod.** Sú väčšinou určené na konkrétne projekty, najmä na misijné a vzdelávacie podujatia. Nie sú to však pravidelné príjmy, ktorých výška by sa dala odhadovať vopred a s ktorými sa dá počítať pri tvorbe rozpočtu. Príkladom je práve rok 2020, keď zahraničná pomoc od nemeckých partnerov bola kvôli koronakríze výrazne znížená, podobne aj VÚC väčšinou zrušili (alebo obmedzili) dotačné programy.

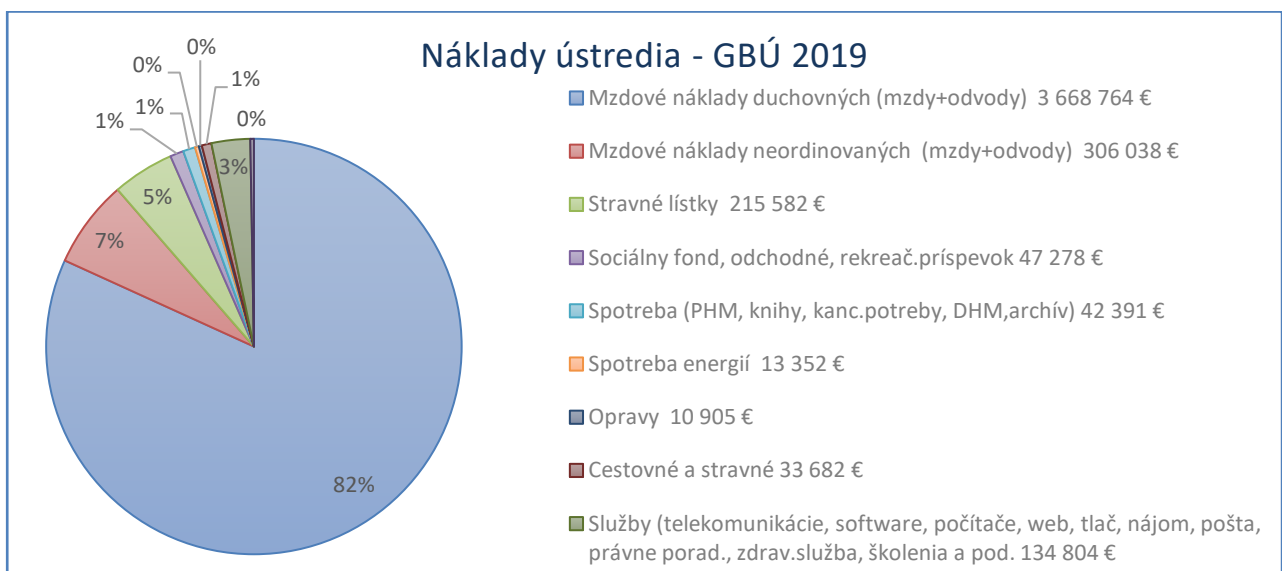
Pri plánovaní misijných a vzdelávacích programov, ktoré by mali byť našou prvoradou záležitosťou, by sme nemali byť odkázaní iba na „pomoc zvonku“, mali by sme s tým počítať ako so základnou zložkou rozpočtu, aby tieto aktivity neboli závislé od rôznych vonkajších okolností, ale vedeli sme ich zabezpečiť v akejkoľvek situácii.

Náklady cirkvi

V grafe nákladov nie sú zahrnuté náklady na misijné podujatia a ani príspevky školám v zriaďovateľskej pôsobnosti ZD. Sú tu iba „prevádzkové náklady BÚ“, ktorých celková výška v r. 2019 bola cca 175 tis. €, z čoho viac ako polovicu (97 tis.€) predstavujú mzdové náklady. Príspevok od štátu na prevádzku uvedený v Tab.1 bol v roku 2019 vo výške 84.195€, takže nepokrýval ani mzdové náklady.

Podrobnejší prehľad hospodárenia Západného dištriktu si je možné pozrieť aj na web stránke www.zdecav.sk, v časti „dokumenty“, kde sa nachádza materiál ku konventu 2020, ktorého súčasťou je detailnejší rozbor hospodárenia, aj s komentárom.

V grafe nákladov na ústredie - GBÚ sú tiež zahrnuté iba „prevádzkové“ náklady, tj. nie sú tam náklady súvisiace s prenajímaným majetkom a ani náklady, ktoré boli kryté „účelovými príjmami“ (zo zahraničia, zbierkami a pod.). Najväčšiu časť z celkovej sumy týchto nákladov (4.485.255€) – až 82% predstavujú mzdové náklady duchovných. Ak k tomu pripočítame ešte náklady na stravné lístky a ostatné sociálne náklady, celková výška týchto „osobných“ nákladov duchovných ECAV bola 88%, čo je 3.931.624€.

Práve náklady na odmeňovanie duchovných sú hlavným dôvodom na zmenu financovania.

Odmeňovanie duchovných – história

V rokoch 1918 – 1949, po vzniku samostatného štátu prevzala Prvá československá republika rakúsko-uhorský systém prístupu k cirkvám. Aj keď sa v tom čase hovorilo o odluke cirkvi od štátu, napokon sa nová ústava konfesných záležitosti nedotkla. Štát poskytoval cirkvám výhody v oblasti exekučného a daňového práva a na základe zákona č. 122/1926 Zb., mali cirkvi nárok na čiastku pre svojich duchovných. Zároveň sa zaviedla penzia pre duchovných a ich pozostalých podľa penzijných predpisov, ktoré platili aj pre štátnych zamestnancov. Kňazi boli teda považovaní za verejných úradníkov, ak vykonávali istú časť štátnej správy – napr. uzatváranie manželstiev, vedenie matrik, vyučovanie náboženstva apod.

V rokoch 1949 - 2019 sa odmeňovanie duchovných riadilo podľa Zákona č. 218/1949 o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností. Týmto zákonom sa štát zaviazal poskytovať príspevky na úhradu vecných nákladov kultových a náboženských úloh, osobných pôžitkov duchovných (zahŕňali základný plat, hodnostný príspevok a odmenu za vyšší výkon), potrieb cirkevnej administratívy na základe rozpočtu cirkví. Zároveň mali duchovní nárok na všetky sociálne dávky podľa predpisov pre štátnych zamestnancov, pričom ich výška bola určená pre každú cirkev a náboženskú spoločnosť zvlášť. Cirkevní predstavitelia (všetkých cirkví) nesúhlasili s takýmto zákonom, lebo aj keď na prvý dojem bol ústretový k cirkvám, v skutočnosti za tým bol prioritný zámer o *minimalizovanie spoločenského vplyvu cirkví a zavedenie prísneho štátneho dozoru*. Námietky vyjadrili predstavitelia ECAV a tiež aj Spolku evanjelických kňazov na Slovensku (obdoba dnešného ZED) na svojom zhromaždení dňa 29. septembra 1949 v Piešťanoch (Piešťanský manifest). Niekoľko úryvkov z neho:

„ Návrh chce všetky osobné i vecné potreby cirkvi hradiť zo štátnej pokladnice, čím sa majú cirkvi odbremeniť od prispievania na svoje potreby“

- *Intencia toho je z čisto hmotného ohľadu iste dobrá, ale zakladá sa na úplnom neporozumení podstaty cirkvi, ktorá je, že cirkev je duchovné spoločenstvo tých, ktorí sa k cirkvi dobrovoľne priznávajú a že preto každá zemska cirkev má sa v zásade sama vydržiavať a môže najviac len istú podporu prijímať od štátu, ako uznanie svojej významnej duchovnej práce pre celok národa. Preto prispievať na vydržiavanie cirkvi je nielen povinnosťou, ale i právom údov cirkvi. Vykonávanie tohto práva i povinnosti je spolu i merítkom ochoty cirkevníkov a prejavom ich oddanosti k cirkvi. Preto sa cirkev nikdy nemôže zriecť tejto ochoty a spolupráce svojich údov.*
- *Naša cirkev vidí osudné nebezpečenstvo i v tom, že ak by údovia cirkvi mali byť úplne oslobodení od priameho prispievania na riadne potreby svojej cirkvi a svojich cirkevných zborov, tým by sa mohol osudovo narušiť celý stáročný poriadok, zvyky, cit povinnosti voči cirkvi. Cirkev by bola vystavená tomu, že ak by vláda neskoršie razom vylúčila cirkev z tejto štátnej protekcie a zrušila by štátne hmotné vydržiavanie cirkví, napr. pri nejakej náhlejšej odluke cirkví od štátu, v takomto prípade by cirkvi razom stratili možnosť hmotnej existencie a mohli by sa dostať do ťažkej hmotnej krízy. Preto taký spôsob zdanlivého „odbremenenia“, v skutočnosti však odtrhnutia cirkvi od jej vlastného hmotného základu, kňazi evanjelickej cirkvi nikdy nemôžu pokladať za správne a oprávnené, musia to pokladať za neodôvodnený a neoprávnený zásah na škodu evanjelickej cirkvi.*

Tieto vyjadrenia, ktoré boli prezentované pred viac ako 70 rokmi, sú nanajvýš aktuálne aj dnes, len sme na nich za tú dlhú dobu asi „pozabudli“.

V roku 2019 prijal štát nový Zákon č. 370/2019 o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností, ktorým sa stanovujú príspevky pre registrované cirkvi v SR, ich výška závisí:

- Od počtu prihlásených členov ECAV v sčítaní ľudí
- Od priemernej miery medzročnej inflácie spred dvoch rokov
- Od miery zvýšenia základnej stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (zákon č. 553/2003 Z. z.)

Celé znenie zákona a presný vzorec pre výpočet príspevku je možné nájsť na stránke:

<http://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/cirkvi-a-nabozenске-spolocnosti-/financovanie-fa.html>

Zákon už presne neurčuje, na čo sa musia príspevky od štátu použiť (napr. len mzdové náklady), čiže dáva väčšiu voľnosť pri nakladaní so štátnymi prostriedkami (môžu sa použiť napr. aj na misijné podujatia), zároveň ale zrušil „tabuľky odmeňovania“, ktoré boli súčasťou štátnych predpisov a na základe ktorých sa poskytovali mzdy duchovným. Cirkev sa tak od r. 2020 musí pri odmeňovaní svojich zamestnancov riadiť štátnymi predpismi, najmä zákonom o minimálnej mzde.

Vzhľadom na čas, ktorý bol od prijatia nového zákona (október 2019) do jeho účinnosti (január 2020) prijalo v decembri 2019 generálne presbyterstvo (ako orgán, ktorý v zmysle čl. 31 Ústavy ECAV riadi cirkev medzi zasadnutiami Synody) „Zásady odmeňovania“, ktoré upravovali rok 2020, ako „prechodné“ obdobie, pokiaľ najbližšia Synoda neprijme nové predpisy k odmeňovaniu a financovaniu ECAV.

Platový stupeň	Započítateľná doba/prax v rokoch	Stupnica základných plátov 2019					Stupnica základných plátov 2020				
		C	D	E	F	G	C	D	E	F	G
1	do 3	373,14	410,98	452,78	498,53	550,13	580,00	590,00	630,00	680,00	790,00
2	od 3 do 6	388,90	427,68	471,91	520,13	572,71	585,00	610,00	645,00	710,00	820,00
3	od 6 do 9	404,10	444,45	490,63	541,75	595,85	590,00	625,00	650,00	730,00	850,00
4	od 9 do 12	420,32	461,12	509,36	563,42	619,94	595,00	640,00	660,00	750,00	865,00
5	od 12 do 15	436,04	478,87	528,99	584,05	643,59	600,00	655,00	690,00	765,00	880,00
6	od 15 do 18	452,24	496,10	548,67	605,20	667,15	605,00	670,00	715,00	780,00	895,00
7	od 18 do 21	468,03	514,23	568,35	625,82	690,73	610,00	685,00	728,00	800,00	940,00
8	od 21 do 24	484,26	532,40	587,47	646,98	714,86	615,00	700,00	735,00	820,00	955,00
9	od 24 do 27	500,49	550,63	607,15	668,62	738,96	620,00	715,00	745,00	835,00	970,00
10	od 27 do 30	516,19	568,79	626,83	690,30	763,01	625,00	730,00	755,00	855,00	995,00
11	nad 30	532,40	587,03	646,50	712,41	788,60	630,00	745,00	780,00	875,00	1 050,00

C - diakon, kaplán
D - farár, konsenior, duchovný správca
E - senior, vedúci BÚ, tajomník BÚ
F - riaditeľ GBÚ
G - biskup

C - diakon, kaplán
D -farár
E - konsenior,
F - senior, tajomník BÚ, riaditeľ BÚ, duch.správca
G - biskup

K základným platom sa v roku 2019 vyplácali aj „funkčné príplatky“, ktorých výška však nie je nijako „závratná“ – napr. funkcia zborového farára bola ohodnotená príplatkom 33,19€, funkcia seniora 66,39€ a funkcia biskupa 165,97€. Keďže platy sa uvádzajú „v hrubom“, konečný čistý príjem pre duchovného je ešte nižší (napr. pri základnej min. mzde 580€ je priemerná čistá mzda 476€).

V diskusiách k téme odmeňovania viackrát zaznelo, že netreba zabúdať na „bývanie zadarmo“, čo je vo väčšine prípadov duchovných nespochybniteľné (aj keď žiaľ stále máme zbory, kde si farári musia platiť časť réžie na faru), môže to byť navyše suma priemerne 150-200€ mesačne. Aj keby sme toto pripočítali k základnému platu, dostaneme sa pri farárovi s viacročnou praxou v konečnom súčte na sumu „v hrubom“ max. 800-900€. Je toto suma, z ktorej sa dá dnes „slušne“ vyžiť s rodinou (lebo nesmieme zabúdať, že rodina ide s farárom často na miesta, kde nie je ľahké si nájsť manželovi/manželke prácu)?

Možno aj toto je dôvod, prečo máme tak malý záujem o štúdium teológie. Aj keď finančné ohodnotenie nemôže byť jediným kritériom pri výbere budúceho povolania, určite nie je zanedbateľným, lebo každý potrebuje peniaze pre svoj život. Iba ten, kto má zabezpečené svoje základné ľudské potreby (stravu, bývanie, bezpečie, sociálne zázemie) dokáže sa plnohodnotne venovať „duchovným“ potrebám a činnostiam.

Odmeňovanie duchovných – návrh 2021

Združenie evanjelických duchovných (ZED) pripravilo pre budúce roky návrh odmeňovania, ktorý by zohľadňoval skôr uvedené „nedostatky“ v odmeňovaní, aby naši duchovní (ako vysokoškolsky vzdelaní ľudia) neboli zamestnávaní za najnižšiu možnú mzdu, ktorú zákon dovoľuje, ale aby sa platy upravili a postupne aj v ďalších rokoch boli upravované.

Návrh mzdovej tabuľky

(východisková mzda = minimálna mzda násobená koeficientom 1,15)

minimálna mzda v r. 2021	koeficient	východisková mzda
623,00 €	1,15	716,45 €

stupeň	odpracovaná doba v rokoch	1. trieda (kaplán)		2. trieda (farár)		Príplatky za ďalšiu prácu	
		koeficient z vých.mzdy	Suma v €	koeficient z vých.mzdy.	Suma v €.	funkcia	príplatok
1	do 2 (3)	0,92	659,13	1,00	716,45		
2	od 3 do 6	0,95	680,63	1,05	752,27	administrátor zboru (s kaplánom)	31,15
3	od 6 do 9	0,98	702,12	1,09	780,93	administrátor zboru (bez kaplána)	62,30
4	od 9 do 12	1,02	730,78	1,12	802,42	námestný farár	62,30
5	od 12 do 15	1,05	752,27	1,15	823,92	zborový farár	93,45
6	od 15 do 18	1,08	773,77	1,18	845,41	konsenior	62,30
7	od 18 do 21	1,11	795,26	1,21	866,90	senior	155,75
8	od 21 do 24	1,14	816,75	1,24	888,40	tajomník BÚ	218,05
9	od 24 do 27	1,17	838,25	1,27	909,89	riaditeľ BÚ	280,35
10	od 27 do 30	1,20	859,74	1,30	931,39	administrátor biskupa	124,60
11	nad 30	1,25	895,56	1,35	967,21	biskup	467,25

Pri súčasnom počte duchovných v jednotlivých stupňoch zaradenia by celkové **mzdové náklady** (s odvodmi) predstavovali v roku 2021 sumu **4.786.982€** a **príplatky za ďalšiu prácu** (počítané ako kumulované pri súbahu viacerých funkcií pri aktuálnom funkčnom zaradení duchovných) by boli v celkovej výške **546.515€**. **Celkové mzdové náklady spolu v roku 2021 by boli vo výške 5.333.497€**

Príspevky od štátu sa na rok 2021 predpokladajú vyššie (4.998.465€) ako boli v tomto roku, ale na pokrytie mzdových nákladov by nepostačovalo, ani keby sme celý štátny príspevok použili na mzdy duchovných, tj. keby sme zrušili všetky biskupské úrady a celý príspevok od štátu rozdelili medzi zbory. Aj takéto návrhy totiž vzišli pri diskusiách o financovaní... Viete si predstaviť, ako by to vyzeralo v praxi – kto by bol zamestnávateľom farára – priamo cirkevný zbor? A keby mu skončilo volebné obdobie a zbor by ho už napr. nechcel kandidovať, tak by išiel na úrad práce? A kto by viedol vo väčšine zborov mzdovú a personálnu agendu (vrátane elektronickej komunikácie s poisťovňami a finančnou správou) – tí účtovníci, ktorí častokrát robia agendu ešte ručne, bež používania počítača?

Príspevok od štátu sa síce každoročne zvyšuje, ale jeho rast je pomalší ako je rast minimálnej mzdy, čiže „nožnice sa otvárajú“, rozdiel medzi príspevkom a nákladmi na mzdy sa stále zväčšuje.

Rast je vidieť v grafe, kde je porovnanie nárastu od r. 2000 – kým na každých 1.000€ v roku 2000 zvýšil štát svoj príspevok do roku 2020 na 2,67 násobok, minimálna mzda narástla na 3,97 násobok oproti roku 2000. V ďalších rokoch bude ten rozdiel, ktorý je potrebné z niečoho vykryť, ešte väčší...

Ústredie cirkvi a dištrikty neplnia len zamestnávateľskú funkciu, či komunikačnú voči štátu a zahraničným partnerom, ale riešia aj „celocirkevné“ aktivity a podujatia, či už misijného alebo vzdelávacieho charakteru. Ak by sme sa tejto „strechy“ vzdali, reálne by hrozilo, že by sme sa roztrieštili na malé časti, ktorým by v slabších regiónoch mohol hroziť aj zánik.

Dôvodom, prečo je potrebné riešiť otázku financovania, nie je len úmysel zvýšiť platy duchovných, ale snaha viac „profesionalizovať“ niektoré činnosti v cirkvi, venovať sa viac vzdelávaniu pracovníkov v cirkvi (dozorcom, presbyterom, účtovníkom, kantorom a pod.), myslieť na zavádzanie nových, modernejších technológií. Ale najdôležitejšou časťou je organizácia a podpora misijných podujatí, ktoré sú pre rast cirkvi prioritné.

Finančná potreba ECAV v roku 2021

Spolu náklady (rozpočet)	6 299 301 €	Príjmy ECAV od štátu (odhad)	4 998 465 €
Mzdové náklady duchovných	5 333 497 €		
Mzdové náklady prac. GBÚ	365 400 €	Rozdiel - potreba dofinancovania	1 300 836 €
Zák.soc.náklady (stravné lístky, rekr.poukazy, odchodné)	250 304 €	Finančná rezerva 15%	195 125 €
Prevádzka GBÚ	193 500 €	Celková finančná potreba	1 495 962 €
Celocirkevné aktivity	156 600 €		

Finančná rezerva pri návrhu financovania je plánovaná z obozretnosti, keďže je potrebné počítať s tým, že môže nastať výpadok príjmov z dôvodu zlučovania cirkevných zborov, tiež aj pre platobnú neschopnosť (najmä v 1.roku) zborov, ktoré budú chcieť prispievať, ale nebudú mať hneď na to (budú možno potrebovať počkať s platbami).

Ak by všetky zbory a ich členovia boli nanajvýš zodpovední a všetci by si svoje príspevky uhradili, tak rezervu je možné použiť na vytvorenie „rezervného“ fondu alebo na podporu iných, misijných, či vzdelávacích podujatí.

Ako zmeniť financovanie?

Generálne presbyterstvo počas niekoľkých mesiacov diskutovalo o rôznych modeloch financovania, prepočítavalo sa, zvažovali sa dôsledky rôznych návrhov, komunikovalo sa so ZED-om, predsedníctvami seniorátov a zborov. Na ostatnom zasadnutí GP boli odsúhlasené 2 konečné návrhy, ktoré budú predložené na celocirkevnú diskusiu a následne na Synodu ECAV:

Model 1 - Návrh ZED

Návrh predpokladá:

- platbu 500€ na obsadené farárske miesto alebo 200€ na neobsadené farárske miesto
- príspevok na člena CZ vo výške 3€ (4€)
- príspevok vo výške 5% z príjmov CZ (do výpočtu sa započítavajú príjmy z majetku (r.01 výkazu), príjmy z darov (r.02a), príjmy z ofier (r.02b), príjmy z príspevkov (r.02c), príjmy ostatné (r.02e), príjmy z poskytnutých služieb (r.07)

Výhody

- solidarita „bohatších“ zborov (ktoré majú vyššie príjmy) s „chudobnejšími“, menšími zbormi, najmä v južných seniorátoch

Nevýhody

- ekonomická nestabilita – príjmy zborov sa nedajú vopred predpokladať, je to položka, ktorá je najviac variabilná, preto je veľmi ťažké stavať rozpočet na „premennej veličine“
- „duplicitné“ zdanenie (% z cirkevných príspevkov, aj ďalšia platba na člena), zdanenie darov
- vyššie príspevky od zborov, kde majú aktívnejších a štedrejších členov, čo na druhej strane nemotivuje menšie zbory, aby sa „aktivizovali“
- riziko „úpravy kartoték“ a úbytok členov
- riziko „optimalizácie“ príjmov zo strany zborov, ktoré majú vysoké príjmy z prenájmu (presun správy majetku na iné subjekty)
- administratívna náročnosť – potreba vypočítavať samostatný predpis pre každý zbor podľa jednotlivých (nesumárnych) riadkov výkazu

Model 2 - Návrh GP

Návrh predpokladá „kategorizáciu“ cirkevných zborov podľa veľkosti a na základe toho stanovanie výšky príspevku pre jednotlivé cirkevné zbory

POČET ČLENOV CZ	Suma na CZ/rok
Do 150 (1 – 150)	1 500
Do 300 (151 – 300)	2 500
Do 500 (301 – 500)	3 500
Do 800 (501 – 800)	5 000
Do 1000 (801 – 1000)	6 500
Do 1500 (1001 – 1500)	8 000
Do 2000 (1501 – 2000)	10 000
Do 2500 (2001 – 2500)	12 000
Do 3000 (2501 – 3000)	15 000
Nad 3000	20 000

Výhody

- jednoduchý administratívny spôsob výberu (jedna suma na celý zbor)
- CZ si sám určí, z čoho príspevok uhradí (či z majetku, od členov, resp. kombináciou rôznych príjmov)

Nevýhody

- menšia solidarita väčších a „bohatších“ zborov s menšími a „chudobnejšími“ zbormi
- malé zbory, ktoré majú málo členov a sú dlhodobo administrované budú musieť zvážiť, či pre nich nie je výhodnejšie sa zlúčiť

Konkrétne prepočty oboch navrhovaných modelov pre každý cirkevný zbor budú zaslané podľa jednotlivých seniorátov v samostatných dokumentoch (prílohách).

Aj keď téma financovania rezonuje v našej cirkvi dosť silno, nie je potrebné z toho robiť „strašiaka“, niečo, čo vraj zlikviduje veľa zborov. Je to veľká zmena, to nikto nespochybnuje, ale je to možno dobrá príprava na prípadnú odluku cirkvi od štátu, ktorá sa čoraz viac v politike dostáva „na stôl“.

Ak sa vynárajú pochybnosti o tom, **ako budú finančné prostriedky rozdeľované a použité** – to sa dá zabezpečiť iba „transparentným“ hospodárením, zverejňovaním údajov, informovaním členov cirkvi a tiež účinnými kontrolnými mechanizmami (Generálny hospodársky výbor, GP, revízna komisia).

Keď máme obavy, či to náš zbor finančne zvládne – ak pritom bude veriace srdce a Božia pomoc, nemusíme sa báť. **Ak nám na našej cirkvi záleží, malo by pre nás byť prirodzené, že na jej chod prispievame.** A nie len pre svoj cirkevný zbor, ale aj na chod celej cirkvi. Ak o tom máte pochybnosti, prečítajte si ešte raz úryvky z „piešťanského manifestu“, ako uvažovali ľudia už v r. 1949, keď väčšine znárodnili všetok majetok, boli prenasledovaní pre vieru, konali sa politické čistky. My v dnešnej dobe, keď máme náboženskú (aj politickú) slobodu a máme relatívny prebytok všetkého hmotného sa obávame a strachujeme...?

Bojíme sa, že ľudia by neboli ochotní dávať na cirkev napr. 10€ - 20€ - 50€ ročne, **prečo?** Ak tu bude cirkev, v ktorej ľudia budú „chcieť byť jej členmi“ (nie len preto, že ich niekedy dali rodičia pokrstiť), budú na jej chod aj s láskou a prirodzene prispievať.

Kedy zmeniť financovanie?

(časový harmonogram)

- September 2020 – prijatie návrhov na GP, diskusia na úrovni seniorátov a zborov
- Október 2020 – prijatie nového zákona na Synode, schválenie rozpočtu ECAV
- November 2020 – január 2021 – príprava cirkevných zborov na zvýšené platby na úrovni presbyterstiev (výborov), hľadanie zdrojov, návrhy rozpočtu
- Február 2021 – schválenie rozpočtov (so započítaním nových platieb) na úrovni zborových konventov
- Marec 2021 – odvod platieb na ústredie ECAV (resp. ich časti, ak bude dohodnuté platenie v splátkach)

*Renáta Vinczeová
dozorkyňa ZD*